

Euskal herriko erliebea

Landak, Biarno eta bizkaiko golkoa ditu mugabide iparraldetik eta errioxa eta zaragoza hegoaldetik biarno hueska eta zaragoza ekialdetik kantabrii burgos eta errioxa mendebaldetik 20.644 hedaduran pasaia mota asko(iparralde menditsua, sakonuneko lautada zabalak piriniotako gailurrak) oso ezaugarri desberdineko erliebe unitateak biltzen ditu honek eragina du kliman landaretzan nekasaritzan etab.. hiru erliebe unitate naguzi ditu: Pirineoak, Euskal mendiak, Sakonuneak **1 Pirinioak** Euskal pirineoak ekialdeko muturrean hiru errege mailan (2428m) hasi eta mendebaklderantza Larruneraino (900 m) 1- Ardatzeko pirineoak Mazizo paleozoikoek eratzen dute naguzienak larrun, bortziria, kinto iguntzedira.sakonunee bereizten dituzte elkarretatik kuartzita granitoa karriak eta hareharriak dira naguzi non azaleratze magmatikoa dagoen,aialako mendia. Mendi ez oso garaia baina malda handiak dituena.Ibaiek jarduera biziak haitzarte sakonak sortarazten ditu bidasoa ibaiarena. 2-pirineoen hego isurialdea: 2 a Barrualdeko mendikateak: sektorerik garaina orhi(2021) Hiru errege maila aipagarriena. Karezko azaleratzeak dira orogenesi alpetarrean tolestuak eta lekuz aldatuak. Horma bertikalak goialde malkorrak . Erkliebe karstiko ikusgarriak. 2 b Barrualdeko sakonunea: Irunberritik iruneraino luzatzen da. Material tertziarioak eratzen dute bi barruti bereiz ditzakegu Flysch-aren sektorea eta marga sektorea 2 c Kanpoaldeko mendikateak (aurrepirinioak) Alaitz, Izko leire Erreniega; Iurramendi, Andia, Urbasa, entzia;gasteizko mendiak aro sekundario eta tertziariko materialez osatua 3 Pirineoen izurialdea mendikateak altuera galduz doaz modelati ikusgarriak daude antzinako haran glaziarretan. Beherago senpere hazparne eta amikutzeko erliebea modelatu leun eta monotonoa du ezaugarri. **Euskal mendiak** ez dira pirinioak bezain garaiak eta bana lerroaren I eta H kokatzen dira. 2 a Euskal medniak banalerroaren Iparald: kostaren paraleloan. Errobi ibaitik Barbadun ibairaino. Orog. alp. sortutakoa. Modelatu karstikoa nagusi. lau sektore bereizi:a kostaldeko mendilerro tertz.(jaizkibel): getariatik gipuzkoako ipar muturreraino. jaizkibel-Ulia mendilerroa.Litologia: aro tertz. flysch-a. b kostaldeko ipar antiklinorioa(ernio, soiube eta izarraitz). bortzirietatik matxixako lurmuturreraino. Antiklinorio sinplifikatua. litogia nagusia kareharria. Modelatu karstikoa. c bizkaiko sinklinorioa(oiz, urko, murumendi): bortzirietatik eta aldudetik Punta Galaraino mendebaldetik ekiladera gero eta altuagoak. forma biribilduak. Litologia aro sekun eta tertz flysch-ak. d bizkaiko antiklinorioa(aralar, aizkorri, anboto, Gorbeia): bortzirietako mazizoetatik Ordunteko mendietaraino. Pirinio aurreko mendikateen segida. Kareharriak nagusi eta modelatu karstikoak. 2 b euskal mendiak banalerroaren hegoald: a arabako lautada:pirinio aurreko sakonune ertainaren jarraipena. b badaia, arkamo, gabixo, salvada eta arrato dira mendi nagusiak eta mendebaldetik ixten dute arabako lautada. **Sakonuneak** Ebroko sakonunea: EH sakonuneko alderik mendebaldekoenean dago. Mugak Ip: Kantabriar, Andia, urbasa eta izko mendikateak. Heg: Ebro ibaia. Aipagarriena. bardeak. Akitaniako sakonunea: akitaniako arroa pirinioen iparraldean kokatuko litzateke, baina EHn bere presentzia urria.